

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa E. B.

przeciwko T. Ż. M.

w przedmiocie skargi o wznowienie postępowania,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 kwietnia 2016 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 27 lutego 2015 r., sygn. akt VII Pa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
przyznaje radcy prawnemu Z. M. od Skarbu Państwa - Sądu
Okręgowego w G. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o
stawkę podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy
prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 27 lutego 2015 r. oddalił skargę E. B. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie przeciwko T. Ż. M., oddalającym apelację skarżącej od wyroku Sądu Rejonowego w G. VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 maja 2013 r. oddalającego powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy i odszkodowanie za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę, umarzającego postępowanie w zakresie zaliczenia stażu pracy do emerytury,

unieważnienia podpisów pod umowami, sprostowania zarobków zapłaty za niedziele i święta, skorygowania składek ZUS i podatku PIT, a ponadto przekazującego sprawę do rozpoznania sądowi cywilnemu w zakresie wynagrodzenia.

Skarżąca jako podstawę wznowienia postępowania wskazała art. 401 pkt 2 k.p.c., wskutek nienależytej reprezentacji, oraz art. 403 § 2 k.p.c. polegającego na wykryciu nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Sąd Okręgowy nie dopatrył się w sprawie podstaw wznowienia postępowania. Podkreślił, że w skardze skarżąca domagała się wznowienia postępowania drugoinstancyjnego, o czym świadczy przywołanie wyroku Sądu Okręgowego z 20 grudnia 2013 r. W konsekwencji w celu wykazania zasadności zgłaszanych przez siebie podstaw skarżąca powinna była powołać fakty oraz okoliczności, które zaistniały w toku postępowania przed Sądem drugiej instancji jako podstaw do wznowienia postępowania. W pierwszej rzędzie Sąd ten wskazał, że ustanowiony z urzędu pełnomocnik w należyty sposób reprezentował interesy skarżącej, która z całą pewnością nie była pozbawiona możliwości działania ani obrony przysługujących jej praw, ponieważ reprezentujący ją radca prawny w wyznaczonych terminach wykonywał wszystkie oczekiwania Sądu, w tym był obecny na rozprawie 20 grudnia 2014 r. Ponadto wszystkie uchybienia, na które powoływała się skarżąca, które w jej ocenie dowodziły nienależytej reprezentacji, miały miejsce na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji, nie zaś w toku postępowania odwoławczego, którego wznowienia skarżąca się domagała.

Także druga z podstaw wznowienia okazała się chybiona. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że później wykryte okoliczności i dowody mogące stanowić podstawę do wznowienia postępowania to okoliczności nieujawnione i nieznane stronom w poprzednim postępowaniu. Tymczasem przedstawiła ona faktury za zakup towarów dokonywanych przez nią na rzecz pozwanej, w których posiadaniu była już na etapie zainicjowania sporu. Skarżąca miała zatem świadomość istnienia tych dowodów już na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji, a równocześnie nie zachodziła obiektywna niemożność ich powołania w trakcie

toczącego się procesu przed Sądem pierwszej instancji. Sąd nie znalazł również podstaw do uznania za „dowody później wykryte mogące stanowić podstawę do wznowienia postępowania” odpowiedzi Państwowej Inspekcji Pracy na skargę powódki z 20 sierpnia 2010 r. ani zaświadczenia organu rentowego z 1 kwietnia 2011 r., ponieważ skarżącej nie udało się skutecznie dowieść, że były to dokumenty, o których istnieniu dowiedziała się dopiero po wydaniu w sprawie prawomocnego wyroku, ani że z przyczyn od niej niezależnych ich pozyskanie nie było wcześniej możliwe. Brak przeprowadzenia wskazywanych w treści skargi dowodów skarżąca przypisywała zaniedbaniu pełnomocnika i jego nienależytej reprezentacji.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła naruszenie: 1/ art. 401 pkt 2 k.p.c. przez niewzięcie pod uwagę przez Sąd Okręgowy okoliczności, że w przedmiotowej sprawie zaszła nieważność postępowania spowodowana nienależytym reprezentowaniem powódki przez jej pełnomocnika z urzędu; 2/ art. 403 § 2 k.p.c. przez bezpodstawne pominięcie okoliczności, iż wykryto takie okoliczności faktyczne i środki dowodowe, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu; 3/ art. 45 ust. 1 Konstytucji RP przez jego niezastosowanie, a w konsekwencji nieprzyjęcie, że nienależyte reprezentowanie strony przez pełnomocnika stanowi przykład pozbawienia strony prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez sąd.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniła występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego wykładni przepisu art. 401 pkt 2 k.p.c., „czy intencją ustawodawcy było ograniczenie podstawy wznowienia postępowania w postaci braku należytej reprezentacji tylko do sytuacji formalnych braków w reprezentacji, czy także rzeczywistego pozbawienia strony należytej reprezentacji, a więc naruszenie zasad prawidłowej reprezentacji strony?”. Dodatkowo twierdziła, że skarga jest oczywiście uzasadniona z powodu naruszenia art. 401 pkt 2 oraz art. 403 § 2 k.p.c., a także naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji. W oparciu o powyższe wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych. Dodatkowo pełnomocnik powódki

ustanowiony z urzędu, wniósł o przyznanie mu wynagrodzenia, które nie zostało uregulowane w całości ani w części przez samą powódkę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powódki nie zasługiwała na przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarżąca wskazała, że za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia potrzeba rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy rzekomego zagadnienia prawnego dotyczącego wykładni przepisu art. 401 pkt 2 k.p.c. Zagadnieniem prawnym jest problem, który wymaga wyjaśnienia konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, który ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Dlatego sformułowanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez wskazanie konkretnych przepisów prawa, których ono dotyczy i przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, oraz z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02). Tymczasem wykładnia art. 401 k.p.c. została już wielokrotnie dokonywana przez Sąd Najwyższy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2012 r., II PZ 41/11; z 25 stycznia 2013 r., I PZ 27/12; z 7 maja 2014 r., II CZ 6/14; z 15 stycznia 2015 r., IV CZ 77/14 i z 20 marca 2015 r., II CZ 108/14), a skarżąca nie przedstawiła argumentów prowadzących do odmiennej wykładni. Stanowisko

judykatury jednolicie przyjmuje, że zarówno przesłanka nienależytej reprezentacji, jak i pozbawienia możliwości działania wskazane w art. 401 pkt 2 k.p.c. nie odnoszą się do sposobu działania i zastępowania strony przez pełnomocnika procesowego. powódki.

Natomiast powołanie się na przesłankę oczywistej zasadności skargi zobowiązuje do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego takie twierdzenie. Dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274), czego dopatrzeć się w przedmiotowej skardze nie sposób.

W przedmiotowej sprawie Sąd Najwyższy uznał, że skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do rozpoznania, albowiem „brak staranności w wykonywaniu czynności radcy prawnego i działanie na szkodę osoby reprezentowanej” nie stanowią podstawy wznowienia postępowania z powodu wady nieważności w rozumieniu art. 401 pkt 1 k.p.c. Taki brak należytego reprezentowania strony prowadzący do nieważności postępowania występuje wtedy, gdy strona nie miała pełnomocnika powołanego do jej reprezentowania, a nie ze względu na potencjalnie zawinioną nienależytą reprezentację procesową strony przez ustanowionego pełnomocnika procesowego, co nie prowadzi do nieważności postępowania w rozumieniu art. 401 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 2 k.p.c. Strona potencjalnie „nienależycie reprezentowana” może rozważyć pozwanie pełnomocnika procesowego w odrębnym procesie za ewentualną niewłaściwą lub nieprofesjonalnie sprawowaną lub „zaniechaną” reprezentację procesową. Sformułowane w omówionym zakresie zagadnienie prawne nie ma cechy istotnego problemu prawnego, ponieważ znajduje rozwiązanie w drodze zwykłej wykładni wymienionych przepisów prawa wyłożonej w utrwalonej judykaturze (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2012 r., II PZ 41/11, LEX nr 1130384).

W pozostałym zakresie skarga kasacyjna nie jest oczywiście zasadna, ponieważ nie było istotnych przeszkód faktycznych ani prawnych, aby skarżąca

skorzystała z oferowanych dowodów już w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, niezależnie od potencjalnie nienależytej reprezentacji procesowej, której skutki obarczały także samą skarżącą (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2014 r., II CZ 6/14, LEX nr 1475267).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., przyznając pełnomocnikowi z urzędu skarżącej stosowną kwotę tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.